

عنوان مقاله:

هنجارگریزی و کارکردهای زیباییشناختی آن در شاهنامه فردوسی (بر اساس جلدیکم تصحیح جلال خالقی مطلق)

محل انتشار:

هفتمین کنفرانس بین المللی علوم انسانی، اجتماعی و سبک زندگی (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

مجید نوباغی - کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی

احسان معصومی اصل - کارشناس ارشد علوم تربیتی، گرایش برنامه ریزی درسی

خلاصه مقاله:

هنجارگریزی یکی از مقوله های مهم و بنیادین در مباحث نوین ادبی است. با این حال، مدلول و موضوع هنجارگریزی که عبارت از درهم شکستن عادت و آشنایی و رسیدن به تازگیها در آفرینش ادبی و هنری است، همواره در شعر فارسی به بهترین صورت ممکن وجود داشته و میتوان گفت که شعر فارسی، چیزی نبوده و نیست جز تلاش برای رسیدن به تازگیها. هنجارگریزی که از اصطلاحات مهم در نظریه صور تگرایان است، روشی است که شاعران برای برجسته سازی زبان ادبی، از آن سود جسته اند و در حقیقت هنجارگریزی چیزی نیست جز هر گونه استفاده زبانی از کارکرد معناشناختی تا به ساختاری از جمله که مناسبات متعارف و عادی در آن به کار نرفته، اشاره کند. بر این اساس، تکامل زبان شعر با فراتر رفتن از قاعدههای معمول و دستیافتن به ساختارهای نامتعارف، جان میگیرد و از زبان غیر شعر، تمایز مییابد. استاد ابوالقاسم فردوسی، شاعر بینظیر و جریان ساز ایرانی در شاهنامه خویش همواره فاخرترین شگردهای آفرینش ادبی را به کار گرفته است و در حوزه هنجارگریزی نیز از این شگرد آفرینش ادبی در حجم انبوه و البته به شکلی طبیعی بهره برده است. در این مقاله برآنیم که با تکیه بر روش تحلیلی و توصیفی و با مدد گرفتن از نظریه هنجارگریزی جفری لیچ (G. Leech) به واکاوی حضور هنجارگریزی در شاهنامه حکیم فردوسی بر اساس جلد یکم نسخه مصحح جلال خالقی مطلق پردازیم. یافته های این مقاله نشان میدهد که فردوسی از همه لایه های هنجارگریزی به نحو موثر و موفق برای آفرینشهای ادبی خویش بهره برده است.

کلمات کلیدی:

زبان‌شناسی، زبان معیار، هنجارگریزی، برجسته سازی، فردوسی، شاهنامه.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1319286>

